

SOFIA KAMIŃSKA

SPRAWOZDANIE Z 46. MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
FONOLOGII DZIECIĘCEJ (ICPC 2025)
BUDAPESZT, 28–30 MAJA 2025

W dniach 28–30 maja 2025 roku na Wydziale Lingwistyki Stosowanej i Fonetyki Uniwersytetu ELTE Eötvös Loránd w Budapeszcie odbyła się 46. Międzynarodowa Konferencja Fonologii Dziecięcej (International Child Phonology Conference, skrót: ICPC 2025). Tegoroczna konferencja zgromadziła badaczy i praktyków z 17 krajów świata, tj. Austrii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Izraela, Meksyku, Niemiec, Norwegii, Polski, Portugalii, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Węgier, Włoch.

Konferencja *Child Phonology* ma długą historię¹, sięgającą roku 1976. Początkowo miała na celu wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy amerykańskimi uniwersytetami prowadzącymi badania nad zaburzeniami fonologicznymi u dzieci. Wczesne nieformalne spotkania miały miejsce na środkowym zachodzie Stanów Zjednoczonych. Chociaż konferencja *Child Phonology* ma obecnie międzynarodową pozycję, nadal pozostaje jedyną konferencją tego rodzaju na świecie.

W ciągu trzech dni ogłoszono i przedyskutowano 20 referatów ustnych oraz 26 referatów posterowych. Odbyło się 8 sesji. Zgodnie z założeniami organizatorów konferencji wśród Prelegentów nie było specjalnie zaproszonych gości. Każdy mógł zgłosić swój referat i wygłosić go podczas wydarzenia. Atmosfera ICPC

Dr SOFIA KAMIŃSKA – Uniwersytet w Siedlcach, Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa;
e-mail: sofia.kaminska@uws.edu.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0393-3178>.

¹ Zob. Babatsouli, E., i Pollock, K. (2020). History of the International Child Phonology Conference. W: E. Babatsouli (red.), *On Under-Reported Monolingual Child Phonology* (s. 18–24). Multilingual Matters.

z założenia ma być bowiem nieformalna, przyjazna, koleżeńska i wspierająca. Wszystkie prezentacje otrzymują równą i maksymalną ekspozycję, ponieważ nie ma przemówień plenarnych, ani sesji równoległych.

Pierwszy wykład wygłosiła prof. Elena Babatsouli (LSU, USA). Jej zainteresowania badawcze obejmują m.in. międzyjęzykową akwizycję języka, mowę typową i nietypową, akwizycję drugiego języka, języki dziedziczone, fonetykę, fonologię, składnię, psycholingwistykę oraz terapię logopedyczną. W swoim wystąpieniu *Complexity and developmental cluster productions in bilingual child* zaprezentowała wyniki podłużnego badania rozwoju fonologicznego dziecka dwujęzycznego, a w szczególności uczenia się wymowy grup spółgłoskowych w obu nabywanych językach. Materiał badawczy zaprezentowany przez Referentkę zbierany był przez półtora roku podczas naturalnych interakcji matki z córką. Analizie poddano 31 684 wypowiedzi w języku angielskim oraz 13 940 wypowiedzi w języku greckim. Przeprowadzone badanie potwierdziło, że rozwój pojedynczych spółgłosek oraz grup spółgłoskowych u dzieci wielojęzycznych może być wskaźnikiem późniejszych zaburzeń artykulacji. Badanie ujawniło, że dzieci wielojęzyczne wcześniej niż dzieci jednojęzyczne opanowują artykulację grup spółgłoskowych w każdym ze swoich języków.

Prof. Mária Gósy (ELTE, Węgry) wygłosiła referat przygotowany wspólnie z dr Ruth Huntley Bahr (USF, USA) pt. *Non-gradual development of phonological processing in Hungarian speaking children*. Mária Gósy jest emerytowanym profesorem fonetyki i psycholingwistyki zarówno na Uniwersytecie Eötvös Loránd, jak i w Węgierskim Centrum Badań Językoznawczych. Jej obszary badawcze obejmują różne tematy, koncentrując się na przetwarzaniu mowy, spontanicznych procesach produkcji mowy, typowym i nietypowym przyswajaniu języka oraz historii fonetyki. Referentka zaprezentowała wyniki badania stanu rozwoju procesów fonologicznych u dzieci w wieku od 4 do 7 lat (w badaniu wzięło udział 400 zdrowych węgierskich dzieci). Wyniki badania pokazały, że procesy identyfikacji i różnicowania dźwięków mowy nie rozwijają się w sposób stopniowy. Częściowo potwierdzono również brak korelacji pomiędzy tymi procesami. Badania przyniosły również inne zaskakujące wnioski. Rozwój poddanych analizie procesów fonologicznych (identyfikacji i różnicowania dźwięków mowy) zatrzymuje się u dzieci, które osiągnęły wiek 5–6 lat, duża liczba dzieci w każdej z badanych grup wiekowych nie osiągnęła oczekiwanego poziomu rozwoju, duże różnice indywidualne wśród dzieci 7-letnich mogą negatywnie wpływać na proces nauczania w klasie szkolnej. Te odkrycia mają ogromne znaczenie pedagogiczne i kliniczne, ponieważ poziom rozwoju procesów fonologicznych

ma kluczowe znaczenie w nauce czytania oraz wzmacnia budowanie się słownika umysłowego.

Prof. Nathalie Dherbey Chapuis (UNIFR, Szwajcaria) wygłosiła referat pt. *Phonemic acquisition in 5-year-olds in French as a second language*. We wstępie Referentka podkreśliła, że w niektórych szkołach podstawowych we Fryburgu (Szwajcaria) od 70–80% uczniów to dzieci z doświadczeniem migracyjnym, które nie rozumieją i nie komunikują się w języku francuskim. Dzieciom tym systemowo oferowana jest nauka języka francuskiego w małych grupach (3 lekcje tygodniowo przez okres 4 miesięcy). W badaniu wzięło udział 13 dzieci, które w ciągu ostatnich 7 miesięcy poddane zostały głębokiemu zanurzeniu w języku francuskim. L1 badanych dzieci były następujące języki: arabski (1), francuski (1), kurdyjski (2), tygryjski (2), amharski (1), rumuński (1), portugalski (3), turecki (1) i albański (1). Ocenie ilościowej poddano odsetek błędnie wymawianych przez badane dzieci dźwięków języka francuskiego. Okazało się, że najwięcej błędów dotyczyło dźwiękowych realizacji samogłosek nosowych (91% denazalizacja, 7% zmiana miejsca artykulacji), fonemu /s/ (87% – zmiana miejsca artykulacji, 10% – zmiana sposobu artykulacji, 4% – pominięcie), fonemu /ʁ/ (74% – pominięcie, 22% – zmiana miejsca artykulacji) oraz fonemu /ʒ/ (59% – zmiana miejsca artykulacji, 41% – ubezdźwięcznienie, 2% – afrykacyzacja). Najważniejszą korzyścią z przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie najczęstszych błędów wymawianiowych w populacji dzieci posługujących się nieznanymi językami oraz wniosek badawczy, że nabywanie słownictwa mogłoby stanowić rusztowanie dla opanowania wymowy. Ustalono również, że istnieje ukryty wpływ pozycji oraz sąsiedztwa fonetycznego dźwięków w wyrazach na akwizycję fonemów w języku L2.

Prof. Leah R. Paltiel-Gedalyovich (AAC, Izrael) wygłosiła wykład pt. *Which phonological processes most affect judgments of speech intelligibility?*. Jej zainteresowania badawcze obejmują kliniczne zastosowania językoznawstwa teoretycznego, głównie fonetyki i fonologii, semantyki i pragmatyki. Obecne projekty L. R. Paltiel-Gedalyovich dotyczą badań nad rozwojem zrozumiałości języka hebrajskiego oraz reakcji hebrajskojęzycznych niemowląt na mowę do nich skierowaną. Na słabą zrozumiałość mowy według Referentki mogą mieć wpływ błędy segmentalne (elizje, substytucje, deformacje), błędy związane ze strukturą prozodyczną wypowiedzi (opuszczenia, asymilacje) oraz inne błędy suprasegmentalne (jakość głosu, głośność, tempo mowy, płynność). W celu weryfikacji hipotez badawczych Autorka przebadła 28 dzieci (2–5 lat) oraz 35 osób dorosłych. Wyniki przeprowadzonych analiz ujawniły, że na zrozumiałość mowy główny wpływ mają błędy pojawiające się na poziomie sylabowym oraz

segmentalnym. Na tych dwóch obszarach powinna skoncentrować się terapia logopedyczna, jeżeli jej celem ma być poprawa zrozumiałości mowy.

Wszystkie zaprezentowane wystąpienia były niezwykle interesujące, a ich największym atutem był walor badawczo-praktyczny. Prof. Ferenc Bunta (Węgry) zaprezentował wyniki zespołowego badania wpływu różnic socjoekonomicznych i zdrowotnych na postępy w rehabilitacji mowy u młodych użytkowników implantów ślimakowych, natomiast prof. Julia Pittman (Niemcy) w swoim wystąpieniu nawiązała do strategii komunikacyjnych ukierunkowanych na podtrzymanie w drugim pokoleniu języka dziedziczonego. Prof. Bence Kas (Węgry) przedstawił wyniki badania umiejętności reprodukcji fonologicznej u dzieci z diagnozą DLD oraz bez takiej diagnozy. Pierwszy dzień konferencyjny zakończyło wystąpienie prof. Judit Bóna (Węgry) na temat tempa mowy oraz rozwoju płynności mowy. Badanie tych zagadnień oparto o próbę opowiadania historii przez dzieci między 3 a 6 rokiem życia.

Drugi dzień konferencji otworzył wykład prof. Balázsa Surányi (Węgry) dotyczący prozodii mowy u dzieci w wieku przedszkolnym. Dr Polychronia Christodoulidou (Grecja) w swoim wystąpieniu analizowała zagadnienie redukcji samogłosek w języku greckim. Dr Berit Sander zaprezentowała wyniki badania redukcji wygłosowych spółgłosek u dzieci z niedosłuchem. Poranną sesję drugiego dnia konferencji zakończyło wystąpienie dr Ida Lotta Myllylä (Finlandia) na temat cichych pauz oraz podtrzymywania komunikacji językowej u fińskojęzycznych nastolatków z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD). Sesję przedpołudniową rozpoczął wykład dr Ágnes Jordanidisz (Węgry), która zaprezentowała wyniki badania świadomości fonologicznej dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, natomiast Anton Malmi (Estonia) przedstawił badanie dotyczące artykulacji dźwięków palatalnych przez dzieci estońskie.

Już ten krótki przegląd daje wyobrażenie poziomemu merytorycznemu wszystkich wystąpień. Każdy wykład zaplanowany był na 20 minut. Po każdym wystąpieniu miała miejsce 10-minutowa dyskusja nad poruszonymi zagadnieniami. Wszystkie wystąpienia opublikowane zostaną w specjalnym numerze czasopisma *Journal of Monolingual and Bilingual Speech*.

W konferencji *Child Phonology* wzięły udział również badaczki z Polski, które zaprezentowały się w sesji posterowej. Dr Sofia Kamińska (UwS) wystąpiła z posterem pt. *Stan i kierunki polskich badań nad rozwojowym zaburzeniem językowym DLD*, dr Gabriela Dragun (UWr) oraz Karolina Zienkiewicz zaprezentowały poster pt. *Percepcja mowy w hałasie na przykładzie dzieci z cechami hipermobilności stawowo-mięśniowej*, natomiast dr Katarzyna Kokot (UWr)

przygotowała poster pt. *Leczenie ortodontyczne i terapia logopedyczna a rozwój artykulacji*.

Organizatorzy konferencji dołożyli wszelkich starań, by uczestnicy czas spędzony w Budapeszcie dobrze wspominali. Drugiego dnia zaplanowano 3-godzinny rejs po Dunaju połączony z uroczystą kolacją.

Kolejna konferencja *Child Phonology* odbędzie się w Stanach Zjednoczonych w dniach 27–29 maja 2026 roku, natomiast w roku 2027 konferencja ponownie odbędzie się w Europie, tym razem w Hiszpanii.